

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectul Planului de acțiune al Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații pentru anul 2017

Perioada de consultare publică pe marginea Planului de acțiuni al Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) pentru anul 2017, publicat pe pagina de internet a ANCOM la data de 03 noiembrie 2016, s-a încheiat la data de 02 decembrie 2016.

Observațiile și propunerile primite de către ANCOM în cursul perioadei de consultare sunt următoarele:

I. PROPUNERI DE COMPLETARE A PLANULUI CU NOI ACȚIUNI

1. Doi respondenți propun introducerea în Planul de acțiuni al ANCOM pentru anul 2017 a unei acțiuni constând în identificarea, analizarea și reglementarea unei piețe relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a mesajelor SMS în rețelele publice de telefonie. De asemenea, unul dintre respondenți propune și reglementarea condițiilor de furnizare, respectiv a unui nivel maxim al tarifelor pentru transmiterea mesajelor de tip bulk SMS.

Propunerile sunt argumentate astfel: În ceea ce privește serviciile de terminare a mesajelor SMS, tarifele practicate de operatorii din România sunt excesive, descurajând atât consumul acestor servicii, cât și posibilitatea operatorilor de telefonie mobilă de a oferi pachete complete cu oferte avantajoase. În susținerea argumentațiilor proprii, ambii respondenți arată că, deși este general acceptat că generarea unui mesaj SMS este mai ieftină decât generarea unui apel de voce pentru operatori, tariful de interconectare pentru terminarea mesajelor SMS este semnificativ mai mare decât tariful de interconectare pentru terminarea unui apel de voce. Nu în ultimul rând, unul dintre respondenți susține că, dintr-o perspectivă istorică, tarifele percepute pentru transmiterea mesajelor SMS au fost relativ constante o perioadă îndelungată de timp (8 ani), în comparație cu tarifele pentru terminarea apelurilor de voce în rețelele publice mobile de telefonie, care au scăzut de 6 ori în ultimii 8 ani, în timp ce celălalt respondent arată că tarifele de terminare corespunzătoare mesajelor SMS au înregistrat, în fapt, creșteri.

Conform unuia dintre respondenți, tarifele excesive percepute pentru mesajele SMS se reflectă și în ponderea foarte scăzută a traficului de mesaje SMS transmise în afara propriilor rețele de comunicații electronice în totalul traficului de mesaje SMS realizat (20% în semestrul I 2016). O astfel de evoluție este cu atât mai evidentă în condițiile în care traficul de voce corespunzător serviciilor furnizate la puncte mobile realizat în afara propriilor rețele de comunicații electronice a crescut substanțial în perioada 2014 – 2016.

De asemenea, unul dintre respondenți aduce în atenția ANCOM faptul că se confruntă cu dificultăți semnificative în încheierea unor acorduri de interconectare cu privire la furnizarea serviciilor de tip bulk SMS cu operatorii mobili de pe piață, menționând solicitarea de condiții contractuale inacceptabile de către ceilalți operatori, obligativitatea încheierii de acorduri suplimentare cu anumite entități desemnate de ceilalți operatori, fără ca participarea acestor entități în furnizarea serviciilor

de transmitere a mesajelor SMS să fie necesară ori impunerea de prețuri minime garantate, fără a exista posibilitatea tarifării respondentului în funcție de consum. Nu în ultimul rând, respondentul menționează că problemele concurențiale întâmpinate în relația cu unul dintre operatorii mobili au fost deja aduse în atenția Consiliului Concurenței.

Opinia ANCOM: Identificarea și analiza piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice din România susceptibile de reglementare ex ante se realizează în conformitate cu dispozițiile capitolului VII secțiunea 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare.

În acest sens, în conformitate cu prevederile art. 92 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, ANCOM are datoria să țină seama de Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/EU¹, respectiv de Instrucțiunile Comisiei Europene 2002/C 165/03².

Potrivit dispozițiilor art. 92 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, ANCOM poate identifica și alte piețe relevante decât cele incluse în Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/EU privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante, în conformitate cu Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (denumită în continuare Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/EU), dar intervenția reglementatorului pe o asemenea piață (diferită de cele incluse în Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/EU, cu privire la care analiza prealabilă a fost realizată de Comisia Europeană) nu se poate realiza decât atunci când există indicii puternice că piața respectivă, în ansamblul ei, este caracterizată de probleme concurențiale suficient de grave, iar intervenția reglementatorului ar aduce beneficii certe (care ar depăși costurile intervenției) pentru piața respectivă și pentru utilizatorii finali.

Astfel, pe lângă aplicarea criteriilor de substituibilitate, care să identifice serviciile incluse în piața relevantă a produsului, trebuie dovedită îndeplinirea cumulativă a următoarelor trei criterii:

- 1) prezența unor bariere ridicate și netranzitorii (de natură structurală sau legală) la intrarea pe piață;
- 2) absența caracteristicilor pieței relevante analizate care să indice evoluția acesteia către concurență efectivă;
- 3) aplicarea în mod exclusiv a legislației concurenței nu este suficientă pentru remedierea problemelor concurențiale³.

Ulterior eventualei identificări a pieței relevante a serviciilor respective, este necesar ca ANCOM să analizeze situația concurențială de pe aceasta. Astfel, numai în cazul în care din analiza situației concurențiale de pe respectiva piață relevantă ar rezulta că un furnizor are putere semnificativă, ANCOM, în funcție de problemele concurențiale identificate, ar putea, astfel cum dispune art. 105 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, să impună cel puțin una dintre obligațiile prevăzute la art. 106-110 din același act normativ.

Piețele corespunzătoare serviciilor de terminare a mesajelor SMS în rețelele publice de telefonie, respectiv serviciilor de acces la servicii cu valoare adăugată, inclusiv de transmitere a mesajelor SMS în scopuri publicitare, de informare sau de realizare a unor cercetări de piață (bulk SMS), nu se regăsesc printre piețele incluse în Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/EU.

În mod practic, ANCOM urmărește impunerea unui minim de măsuri de reglementare, în măsura în care sunt necesare pentru a preveni abuzurile de poziție dominantă. Acolo unde forțele pieței aplică deja, într-o anumită măsură, constrângeri asupra comportamentului operatorilor, intervenția ANCOM trebuie să fie mai redusă, asigurând numai completarea efectului acestor forțe, în scopul prevenirii

¹ privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante, în conformitate cu Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/140/CE.

² pentru efectuarea analizelor de piață și determinarea puterii semnificative pe piață în conformitate cu cadrul de reglementare comunitar pentru rețele și servicii de comunicații electronice.

³ A se vedea considerentul nr. 21 din preambulul Recomandării Comisiei Europene 2014/710/EU.

abuzurilor de poziție dominantă. În acest sens, în măsura în care sunt aduse în vederea Autorității dovezi concrete și specifice cu privire la anumite comportamente ale furnizorilor de servicii de comunicații electronice care pot reprezenta indicii cu privire la potențiale abuzuri de poziție dominantă, însoțite de argumentații temeinice, de natură a justifica o abordare ex ante a reglementării pe piețele corespunzătoare respectivelor servicii de comunicații electronice, ANCOM poate considera justificată introducerea de noi analize de piață în proiectul planului de acțiuni.

Pe de altă parte, în amplul proces de revizuire a piețelor relevante din domeniul comunicațiilor electronice, ANCOM își stabilește prioritățile și își alocă resursele disponibile în vederea realizării, în primul rând, a obiectivelor trasate de cadrul de reglementare european în domeniu. Având în vedere că prin Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/EU au fost identificate anumite piețe relevante ca fiind susceptibile de reglementare ex ante, ANCOM este nevoită să aloce resursele disponibile analizării cu prioritate a piețelor relevante identificate.

Ținând cont de argumentele prezentate, ANCOM nu consideră oportun alocarea explicită a unor resurse în vederea realizării proiectelor propuse de cei doi respondenți în anul 2017, însă asigură furnizorii de pe piață că monitorizează îndeaproape evoluția condițiilor concurențiale în cazul tuturor serviciilor de comunicații electronice, inclusiv pe segmentele de piață invocate de respondenți, astfel încât, în cazul în care se va constata că este necesară intervenția ANCOM, se vor adopta acțiunile și măsurile corespunzătoare.

După cum a fost menționat și în alte documente de sinteză a observațiilor, ANCOM reiterează invitația adresată persoanelor care constată probleme concurențiale pe o anumită piață de a transmite informații concrete și relevante în acest sens, care să susțină afirmațiile de ordin general invocate. Problemele concurențiale concrete, invocate în cazul serviciilor de terminare a serviciilor SMS pot fi transmise ANCOM atât pe parcursul anului, cât și în perioada de consultare națională a măsurilor de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe/mobile în rețelele publice de telefonie.

2. Un respondent propune introducerea în Planul de acțiuni al ANCOM pentru anul 2017 a unei acțiuni constând în analiza pieței serviciilor de retransmisie/distribuție a programelor TV

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul susține că deține date din care reiese ca există un operator care are putere semnificativă pe această piață și care ar trebui să facă obiectul unor măsuri de reglementare menite să asigure dezvoltarea concurenței pe această piață.

Opinia ANCOM: În proiectul planului de acțiuni pentru anul 2017 este deja prevăzută revizuirea piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de transmisie în format analogic prin intermediul sistemelor radioelectrice terestre a serviciilor publice de programe de televiziune și de radiodifuziune.

Presupunând că respondentul se referă la analiza unei piețe cu amănuntul a serviciilor de retransmisie a programelor audiovizuale, menționăm că în contextul analizei pieței de gros a serviciilor amintite, vor fi avute în vedere și piețele cu amănuntul corespunzătoare.

ANCOM a monitorizat în această perioadă evoluția condițiilor concurențiale inclusiv pe piața cu amănuntul a serviciilor de retransmisie, iar datele analizate nu au relevat existența unor probleme concurențiale, de natură să susțină necesitatea intervenției Autorității cu prioritate.

Piața cu amănuntul a serviciilor de retransmisie a programelor audiovizuale, la fel ca și alte piețe cu amănuntul sau de gros din domeniul comunicațiilor electronice (cum ar fi piața serviciilor de telefonie la puncte mobile, piața serviciilor de acces și origine la puncte mobile, piața serviciilor de acces la servicii cu valoare adăugată ori piața serviciilor de terminare a mesajelor SMS), a căror reglementare a fost cerută de alți furnizori de comunicații electronice, nu se regăsește ca atare printre piețele incluse în Recomandarea CE și pe care statele membre trebuie să le analizeze la nivel național pentru a decide dacă se impune luarea unor măsuri de reglementare.

De asemenea, ținem să reiterăm faptul că, din perspectivă ex-ante, există o serie de condiții necesar a fi îndeplinite pentru ca intervenția Autorității pe o anumită piață să fie justificată în condițiile în care

piață avută în vedere este diferită de cele incluse în Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/EU. Astfel, din punct de vedere al dinamicii pieței, trebuie ca piața respectivă să nu prezinte caracteristicile unei piețe care tinde către concurență efectivă în orizontul de timp al analizei; barierele la intrarea pe piață să fie ridicate și netranzitorii (de natură structurală sau legală) la intrarea pe piață; aplicarea în mod exclusiv a legislației concurenței să nu fie suficientă pentru a remedia problemele concurențiale identificate.

În plus, în cazul în care se constată existența unor probleme concurențiale la nivelul unei piețe cu amănuntul, intervenția Autorității trebuie să ia în considerare în primul rând posibilitatea rezolvării acestora prin intermediul unor măsuri de reglementare la nivelul pieței de gros corespunzătoare – piață, care, de altfel, a fost eliminată din Recomandarea CE, în principal pe raționamentul că potențialele probleme concurențiale prezente pe piață pot fi înlăturate prin aplicarea prevederilor existente în legislația concurenței.

Astfel, delimitarea pieței/piețelor cu amănuntul corespunzătoare și analizarea situației concurențiale existente la nivelul acestor piețe este doar un prim pas, reglementarea acestora fiind necesară doar în condițiile în care măsurile de la nivelul pieței de gros nu sunt eficiente.

În orice caz, Autoritatea invită persoanele care constată probleme concurențiale pe un anumit segment de piață, să transmită ANCOM informații concrete și relevante în acest sens, care să susțină afirmațiile de ordin general invocate.

3. Un respondent solicită introducerea unei noi acțiuni corespunzătoare monitorizării respectării de către operatorii de comunicații electronice a obligațiilor de asigurare a interoperabilității serviciilor, inclusiv prin reglementarea piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de origine a apelurilor la puncte fixe, respectiv mobile în rețelele publice de telefonie

Propunerea este argumentată astfel: ANCOM a limitat analizele de piață cu privire la serviciile de voce la revizuirea piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv mobile în rețelele publice de telefonie, fără a realiza analize pe piețele relevante corespunzătoare serviciilor de origine a apelurilor la puncte fixe, respectiv mobile în rețelele publice de telefonie.

Opinia ANCOM: În ceea ce privește afirmația respondentului cu privire la faptul că ANCOM nu a realizat analize pe piețele corespunzătoare serviciilor de origine a apelurilor la puncte fixe și mobile în rețelele publice de telefonie, dorim să amintim că piața serviciilor de origine a apelurilor la puncte fixe a fost analizată în anul 2013, aspectele relevante regăsindu-se în cadrul documentului Referat de aprobare la măsurile ANCOM de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de acces la puncte fixe, origine a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie și serviciilor de tranzit comutat al apelurilor în rețelele publice de telefonie din România, disponibil la următoarea adresă:

http://www.ancom.org.ro/uploads/links_files/Decizie_2013_1154_referat.pdf.

În prezent, această piață nu se mai regăsește în lista piețelor relevante din Recomandarea Comisiei Europene.

Referitor la piața serviciilor de acces și origine a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, aceasta nu se mai regăsește în Recomandarea Comisiei Europene privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante* încă din anul 2007. Amintim că obligația realizării unei analize pe astfel de piețe incumbă ANCOM numai în măsura în care există situații temeinic justificate, în care este dovedită existența unor probleme concurențiale persistente de natură să pericliteze manifestarea concurenței pe piețele cu amănuntul corespunzătoare, după cum a fost explicat anterior.

4. Un respondent consideră că piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile ar trebui limitată la originea națională a acestora

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul susține că, atât în cadrul statelor membre din Uniunea Europeană, cât și în afara spațiului comunitar, există diferențe semnificative în ceea ce

privește tarifele percepute pentru terminarea apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, o abordare unitară a serviciilor de terminare indiferent de originea apelurilor (națională, respectiv internațională) și, implicit, reglementarea corespunzătoare a tarifelor de terminare determină un dezavantaj economic important pentru operatorii din țările Uniunii Europene. O definiție a pieței relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile care să includă doar apelurile originare în rețelele publice naționale ar rezolva problema menționată, permițând tarifarea simetrică, în condiții comerciale, a serviciilor de terminare corespunzătoare apelurilor originare în rețelele operatorilor din statele din afara Uniunii Europene.

Opinia ANCOM: Propunerea respondentului face referire la o serie de măsuri de reglementare care nu fac obiectul acestei consultări publice. ANCOM invită respondentul să transmită eventualele observații cu privire la definiția pieței relevante cu ocazia consultării publice a pieței serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie.

5. Un respondent propune introducerea în Planul de acțiuni al ANCOM pentru anul 2017 a unei acțiuni constând în revizuirea tarifelor serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile, în timp ce un alt respondent apreciază faptul că această activitate nu se regăsește în planul de acțiuni ANCOM pentru 2017, considerând oportună o eventuală modificare a nivelului ratelor de terminare cel mai devreme în 2018

Propunerile sunt argumentate astfel: Un respondent susține necesitatea revizuirii tarifelor de terminare apeluri la puncte fixe și mobile în 2017, cu următoarele argumente: serviciile de terminare sunt serviciile principale, pivot, ale interconectării, iar revizuirea acestora trebuie să aibă prioritate față de revizuirea tarifelor serviciilor auxiliare de interconectare (prevăzută deja de ANCOM pentru 2017); tarifele actuale sunt calculate pe baza realităților pieței din 2012 și prognozelor realizate pentru perioada 2013-2015, care sunt depășite de evoluțiile semnificative ale pieței.

Un alt respondent consideră că o scădere a tarifelor de terminare în 2017 nu este justificată, în condițiile în care nivelurile din România sunt sub media europeană, coroborat cu faptul că în cadrul statelor membre UE nu sunt previzionate acțiuni semnificative de modificare a ratelor de terminare în cursul acestui an. În opinia respondentului, o eventuală modificare a tarifelor de terminare ar fi oportună cel mai devreme în 2018.

Opinia ANCOM: Tarifele de terminare sunt un factor de producție la nivel de gros pentru furnizarea serviciilor de apeluri la nivel cu amănuntul, și prin urmare nivelurile lor reglementate trebuie să reflecte competitivitatea pieței apelurilor. În România, tarifele de terminare reflectă costurile LRIC pur ale furnizării serviciilor, iar nivelurile curente au intrat în vigoare la 1 aprilie 2014.

Pe de altă parte, proiectul Codului European al Comunicațiilor Electronice propune un tarif de terminare unic la nivel European, astfel încât ANCOM consideră oportun să aștepte eventuala adoptare a acestor propuneri pentru cristalizarea trendului/direcției de parcurs în cazul ratelor de terminare, în vederea demarării (dacă va fi cazul) procesului de revizuire a tarifelor de terminare.

Reiterăm faptul că proiectele legate de calculul costurilor depind substanțial nu doar de angajamentul ANCOM, ci și al operatorilor desemnați cu putere semnificativă de piață pentru a furniza informații privind arhitectura rețelei, informații de cost, previziuni de trafic și abonați etc. ANCOM se confruntă în continuare cu limitări legate de calitatea datelor transmise de operatori (variind de la netransmitere în termen, transmitere incorectă sau incompletă, informații nereconciliate, modificări față de anul precedent etc).

De aceea, exigențele solicitate de respondenți/operatorii cu privire la termenele de realizare a unor proiecte de revizuire a tarifelor de terminare la puncte fixe și mobile (ca, de altfel, și a proiectelor de evaluare a costurilor infrastructurilor de comunicații și stabilire a tarifelor de acces pe proprietatea publică, deja incluse în planul de acțiuni, dar pentru care solicită devansarea), presupun, în fapt, un efort concertat al ANCOM și al tuturor părților interesate pentru asigurarea unor inputuri corecte și realiste în cadrul modelării. În lipsa unor date corecte și complete, calitatea outputurilor și rezultatele așteptate nu pot satisface exigențele de calitate și celeritate.

6. Un respondent solicită realizarea unui mecanism de monitorizare a tarifelor cu amănuntul și a spațiului economic existent între acestea și tarifele de gros corespunzătoare, pe piața de telefonie mobilă.

Propunerea este argumentată astfel: Asigurarea unui cadru optim de dezvoltare a operatorilor mobili virtuali impune realizarea unui mecanism de monitorizare a tarifelor cu amănuntul și a spațiului economic existent între acestea și tarifele de gros corespunzătoare, pe piața de telefonie mobilă.

Opinia ANCOM: ANCOM recunoaște beneficiile concurențiale asociate existenței și dezvoltării operatorilor mobili virtuali, într-un segment caracterizat de substanțiale economii de scară și în care intrarea pe piața rețelelor este supusă regimului de licențiere. Din acest motiv, două din cele patru licențe de frecvențe radio emise urmarea licitației din 2012, conțin obligații specifice privind găzduirea operatorilor virtuali.

Cu toate acestea, în promovarea concurenței în comunicațiile mobile, acțiunile de reglementare nu ar trebui să urmărească orientarea spre un anumit profil concurențial, precum cel bazat pe servicii. De altfel, deficitul de acoperire cu rețele de comunicații de orice fel din România (zonele "albe/gri") a orientat în mod justificat preferința operatorilor spre o concurență bazată pe infrastructuri. Prin urmare, nu apreciem că ANCOM ar trebui să facă o prioritate din dezvoltarea operatorilor mobili virtuali. Din contră, acțiunile ANCOM în acest segment sunt centrate pe promovarea concurenței în comunicațiile mobile, indiferent de profilul concurențial (servicii versus rețele/infrastructuri), iar în contextul deficitului de acoperire și al contribuției la realizarea țintelor Agendei Digitale, pe stimularea extinderii rețelelor.

În ceea ce privește spațiul economic dintre tarifele cu amănuntul și tarifele de gros corespunzătoare pe piața telefoniei mobile, tarifele de terminare apeluri sunt reglementate de ANCOM la nivelul costurilor variabile (pe termen lung) care ar fi evitate prin nefurnizarea serviciului de terminare (metodă consacrată drept LRIC pur). Așa cum am mai arătat și cu alte ocazii, prin utilizarea acestei metode, spațiul economic între tariful de terminare și tarifele cu amănuntul este asigurat încă din fază conceptuală.

Pe de altă parte, spațiul economic între tarifele cu amănuntul și tarifele altor servicii de gros, cum ar fi cele de origine, ar fi insuficient dacă nu ar permite unui competitor eficient să obțină profit replicând ofertele cu amănuntul ale operatorului integrat pe verticală.

ANCOM monitorizează dinamica tarifelor nereglementate în comunicațiile mobile, atât cu amănuntul cât și la nivel de gros. Însă în contextul observării deschiderii rețelelor mobile spre furnizarea de servicii de gros, manifestate atât prin găzduirea efectivă a operatorilor virtuali, cât și prin contracte comerciale de itineranță națională⁴, ANCOM nu a considerat oportun să aloce resurse realizării unui test de replicabilitate economică ex-ante.

Desigur, suplimentar față de testele de replicabilitate economică ex-ante, există o serie de instrumente la dispoziția persoanelor care ar reclama practici de tip foarfeca prețurilor⁵ în materia accesului la rețele: de la testele de replicabilitate ex-post, la sesizarea ANCOM în caz de litigiu.

7. Un respondent solicită ca planul de acțiuni al ANCOM pentru 2017 să aibă în vedere și revizuirea tarifului pentru serviciul de tranzit comutat al apelurilor furnizat de Societatea Telekom Romania Communications S.A., ca urmare a revizuirii în 2017 a tarifelor pentru serviciile asociate interconectării.

Propunerea este argumentată astfel: Revizuirea tarifelor pentru serviciile asociate interconectării va implica și revizuirea tarifului pentru serviciul de tranzit comutat al apelurilor furnizat de Societatea Telekom Romania Communications S.A.

---

⁴ en. *national roaming*

⁵ en. *margin-squeeze*

Opinia ANCOM: Având în vedere că tariful pentru serviciul de interconectare în vederea tranzitului național comutat al apelurilor, stabilit pe baza unui model de calculație a costurilor incrementale pe termen lung, include costul legăturilor de interconectare din aval (costul legăturilor de interconectare dintre rețeaua Telekom Romania Communications S.A. și rețeaua unui terț, prin intermediul cărora se transportă traficul preluat din rețeaua operatorului care originează apelurile, spre a fi terminat în rețeaua terțului operator), în urma revizuirii tarifelor serviciilor auxiliare de interconectare se va avea în vedere și revizuirea acestui tarif, pentru a se asigura corelarea între prevederile deciziilor de reglementare, emise de președintele ANCOM.

8. Reluarea în planul de acțiuni al ANCOM pentru anul 2017, a acțiunii de stimulare a investițiilor pentru dezvoltarea rețelelor LTE în România, prin reducerea costurilor aferente utilizării benzilor de frecvență radio pentru furnizarea serviciilor de comunicații de noua generație, în contextul Agendei Digitale pentru România 2020 și al sumelor importante necesare pentru dezvoltarea infrastructurii LTE.

Propunerea este argumentată astfel: Un respondent propune reluarea în primul trimestru al anului 2017, în Planul de acțiuni ANCOM, a acțiunii de stimulare a investițiilor pentru dezvoltarea rețelelor NGN; inițiativa de reducere a TUS să fie eligibilă inclusiv pentru modernizarea rețelelor GSM sau UMTS cu tehnologie LTE în arii deja acoperite.

Opinia ANCOM: Stimularea extinderii rețelelor de mare viteză și încorporarea progresului tehnologic, inclusiv LTE, reprezintă priorități pe agenda ANCOM și a altor autorități publice din România, cu atât mai mult în condițiile disparităților geografice manifestate în (1) - condițiile tehnico-economice de furnizare a serviciilor, precum și (2) – în circumstanțele particulare (particularitățile) ale cererii de servicii.

În fapt, acoperirea LTE evoluează în ritm alert: doi operatori au anunțat din trimestrul I 2016 că "rețeaua 4G/ 4G Plus (...) acoperă 72% din populație la nivel național și 96% din populația urbană"⁶, iar conform datelor la dispoziția ANCOM, în perioada ianuarie – septembrie 2016 au devenit operaționale peste 4700 de noi sectoare de stații de bază LTE în benzile 800 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz.

În orice caz, în ceea ce privește eligibilitatea TUS pentru modernizarea rețelelor GSM sau UMTS cu tehnologie LTE în arii deja acoperite, reiterăm poziția ANCOM: "Pentru a justifica intervenția publică prin reducerea TUS, aceste investiții ar trebui realizate în zone geografice care nu ar fi fost acoperite cu rețele (în absența reducerii TUS), ar trebui să acopere alte zone decât cele vizate prin alte intervenții publice și ar trebui să conducă la furnizarea efectivă de servicii de nouă generație în zonele respective. În principiu, având în vedere cantitățile de spectru radio în benzile 800 MHz și 900 MHz puse la dispoziție de ANCOM, precum și numărul și distribuția teritorială a stațiilor de bază, acest mecanism ar trebui să permită finanțarea investițiilor în piloni, stâlpi, infrastructură pasivă în general, numai pentru deservirea localităților neacoperite cu niciun fel de rețea de comunicații și care se află în circumstanțe geografice excepționale"⁷.

În acest context, ANCOM s-a angajat deja să analizeze "variantele în care un mecanism eficient pentru asigurarea contribuției TUS la realizarea obiectivelor Planului Național de Dezvoltare a Infrastructurii NGN poate fi compatibil cu regulile privind ajutoarele de stat"⁸. O acțiune în sensul propunerii respondentului va fi introdusă în planul de acțiuni al ANCOM numai în funcție de rezultatele analizei de compatibilitate cu regulile ajutorului de stat.

⁶ <http://www.zf.ro/zf-24/telekom-si-orange-ofera-primele-detalii-oficiale-despre-acordurile-istorice-semnate-in-secret-in-2015-prin-care-isi-ofera-acces-reciproc-la-retele-15076965>

⁷ Strategia ANCOM pentru comunicații digitale 2020, pag. 54, http://www.ancom.org.ro/uploads/articles/file/Strategia_de_Reglementare_20201469688911.pdf

⁸ ibidem

II. PROPUNERI DE MODIFICARE A TERMENELOR SAU A CONȚINUTULUI UNORA DINTRE ACȚIUNILE PLANIFICATE

9. Proiectul multianual de realizare a inventarului național al rețelelor publice de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură asociate acestora și Proiectul privind emiterea deciziei menționate de prevederile art.21, alin.(3) din Legea 159/2016 – devansarea termenului de realizare și organizarea unor întâlniri cu părțile interesate

Propunerile sunt argumentate astfel: „Apreciem oportună și necesară organizarea de către ANCOM a unei mese rotunde la care să participe toți operatorii de distribuție concesiionari - întâlnire în cadrul căreia să se discute toate aspectele legate de inventarul național al rețelelor publice de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură asociate acestora, inclusiv aspectele tehnice care trebuie avute în vedere atât de ANCOM, cât și de operatorii de distribuție care vor realiza acest inventar și care să constituie începutul unui proces menit să contribuie la implementarea cât mai eficientă a cadrului comunitar în materie și a legislației naționale.

Raportat strict la documentul supus dezbaterii publice, având în vedere imposibilitatea obiectivă de finalizare a inventarierii rețelei în conformitate cu cerințele legislative în termenele nerealiste prevăzute în proiectul de plan de acțiuni, formulăm propunerea de decalare a acestor termene cu o perioadă de timp a cărei durată va rezulta în urma discuțiilor avute cu operatorii de distribuție.”

Opinia ANCOM: Prin acțiunea menționată la primul punct în *Proiectul planului de acțiuni 2017*, ANCOM își propune să implementeze un sistem informatic cu ajutorul căruia se va realiza, la nivel național, inventarul rețelelor publice de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură asociate acestora, precum și managementul informațiilor necesare partajării elementelor de rețele și de infrastructură așa cum este prevăzut la art. 40 alin (3) din Legea nr.159/2016.

Totodată, ANCOM consideră oportună și susține organizarea unor întâlniri cu toți factorii externi implicați în procesul de inventariere , cât și în procesul de emitere a deciziei menționate de prevederile art.21, alin.(3) din Legea 159/2016.

Pentru implementarea acestora se menține termenul prezentat în *Proiectul planului de acțiuni 2017*.

10.Devansarea termenului de stabilire a calendarului de renunțare la semnificația geografică a resurselor de numerotație și a modalității concrete de implementare

Propunerea este argumentată astfel: Un respondent solicită devansarea termenului de realizare a acțiunii “Stabilirea calendarului de renunțare la semnificația geografică a resurselor de numerotație și a modalității concrete de implementare”, dar argumentele aduse nu se referă la aspectele ce urmează a fi abordate în cadrul acțiunii respective. Astfel, se precizează că prin devansarea acestei acțiuni ar urma “să se obțină o relaxare a legislației cu privire la desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor electronice din România, mai ales cu privire la utilizarea numerotației de tipul OZA = 070 prevăzute în PNN”.

Argumentele aduse în sprijinul acestei solicitări invocă “discriminarea întâlnită în fapt” în tratamentul aplicat furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice aflați în “situații similare”.

Opinia ANCOM: Deși argumentele invocate de respondent nu au legătură cu obiectul măsurii propuse prin Planul de Acțiuni sau cu devansarea termenului pentru această acțiune, dorim să precizăm că utilizarea numerotației din domeniul OZ=07 se supune aceluiași condiții de utilizare, fie că se utilizează de către un operator mobil (MNO), fie de către un operator mobil virtual (MVNO).

În condițiile în care un operator nu are încheiat un acord de acces la o rețea mobilă, nu poate fi considerat ca fiind într-o “situație similară” cu cea a unui MNO sau a unui MVNO. Dacă acesta dorește să furnizeze servicii peste Internet are la dispoziție resurse de numerotație independentă de locație.

Având în vedere cele de mai sus, ANCOM consideră că nu este necesară devansarea termenului propus sau modificarea legislației secundare aplicabile utilizării resurselor de numerotație.

11. Devansarea termenului de realizare a acțiunii "Proiect de implementare a unor soluții de măsurare a calității serviciului de acces la internet, în acord cu cerințele Regulamentului (UE) 2015/2120, pe suportul sistemului informatic integrat Netograf.ro", completarea capabilităților platformei de măsurare a calității serviciului de acces la internet, în primul trimestru al anului 2017

Propunerea este argumentată astfel: Regulamentul 2015/2120 impune furnizorilor de servicii de internet o serie de obligații de transparență, printre care și aceea de a include în contractele cu utilizatorii finali remediile acordate acestora în cazul în care vitezele măsurate sunt în mod continuu sau regulat diferite de cele prezentate de furnizor. Pentru a se putea acorda aceste remedii, Regulamentul prevede ca măsurătorile să se efectueze prin intermediul unui mecanism certificat de către autoritățile de reglementare.

La acest moment Netograf, platforma la care se referă această acțiune, nu prezintă capabilitățile necesare unui instrument de măsurare în sensul Regulamentului 2105/2120 și nici nu a fost dezvoltat un alt sistem în acest scop. În absența acestui mecanism, obligația de transparență anterior menționată nu poate fi îndeplinită de către operatori.

Opinia ANCOM: Conform art. 4 din Regulamentul 2015/2120, furnizorii de servicii de acces la internet au obligația de a preciza în contractele încheiate cu utilizatorii finali o serie de informații incluzând pe cele referitoare la parametrii de calitate a serviciului și la căile de atac aflate la dispoziția utilizatorilor în cazul discrepanțelor observate între performanța reală a serviciului și cea asumată de furnizori prin contract.

Totodată, furnizorii au obligația de a institui proceduri de soluționare a reclamațiilor utilizatorilor finali. În acest sens, este necesară stabilirea de către furnizori a unei metodologii/proceduri de tratare și rezolvare a reclamațiilor primite de la utilizatori în privința discrepanțelor între calitatea serviciului efectiv experimentată de aceștia și cea prevăzută în contracte.

Platforma Netograf.ro a fost dezvoltată înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului 2015/2120. Cu toate acestea, dispunând de o metodologie de măsurare echidistantă și independentă, Netograf.ro poate fi utilizat și în prezent ca și mecanism de măsurare a discrepanțelor reclamate de utilizatori, în acord cu Regulamentul, în cadrul metodologiei/procedurii de tratare și rezolvare a reclamațiilor menționată anterior. ANCOM recomandă utilizarea măsurătorilor efectuate prin platforma Netograf.ro în cadrul metodologiei/procedurii de tratare și rezolvare a reclamațiilor.

În estimarea termenului de realizare a Proiectului s-a luat în calcul perioada necesară desfășurării unei proceduri de achiziție publică, fapt ce implică un proces complex, derulat pe un interval de timp relativ îndelungat. Termenul prevăzut este cel estimat ca fiind necesar finalizării achiziției publice. Finalizarea acesteia în primul trimestru al anului viitor este nerealistă și nu poate fi luată în considerare.

12. O serie de respondenți propun devansarea termenelor corespunzătoare finalizării următoarelor acțiuni incluse în Proiectul planului de acțiuni al ANCOM pentru anul 2017:

- Evaluarea costurilor infrastructurilor de comunicații și stabilirea, pentru anumite tipuri de infrastructură fizică, a unor tarife orientative pentru accesul la infrastructura operatorilor de rețea
- Elaborarea deciziei privind stabilirea tarifelor pentru exercitarea dreptului de acces pe proprietatea publică
- Revizuirea tarifelor serviciilor auxiliare de interconectare, furnizate la un punct de interconectare
- Proiectul de consultare cu industria și specialiștii în domeniu privind stabilirea cerințelor tehnice armonizate în ceea ce privește interconectarea IP, pentru furnizarea serviciului de terminare a apelurilor
- Elaborarea Deciziei privind impunerea Cerințelor tehnice armonizate la nivel național, asociate interconectării IP, precum și a tarifelor revizuite pentru serviciile auxiliare de interconectare, în conformitate cu rezultatele revizuirii analizelor de piață (P1, P2) în 2016

- Evaluarea necesității și oportunității modificării tarifelor de portare a numerelor.

Pe de altă parte, un respondent consideră necesar ca Autoritatea să analizeze necesitatea de a impune obligația de interconectare IP, iar în cazul în care consideră necesară impunerea acestei obligații, stabilirea cerințelor tehnice să fie lăsată la latitudinea părților.

Propunerile sunt argumentate astfel: Revizuirea termenelor propuse pentru anumite măsuri incluse în Planul de Acțiuni al ANCOM pentru anul 2017 în sensul devansării acestora este justificată prin prisma importanței acestor măsuri pentru activitatea furnizorilor de servicii și rețele de comunicații electronice.

Opinia ANCOM: La planificarea termenelor de finalizare a acțiunilor mai sus menționate, ANCOM a avut în vedere resursele de specialitate de care dispune, multitudinea proiectelor de anvergură care se vor desfășura pe parcursul anului 2017, prioritizarea acestora, corelarea anumitor proiecte (de exemplu, finalizarea acțiunii nr. 2 – *Evaluarea costurilor infrastructurilor de comunicații și stabilirea, pentru anumite tipuri de infrastructură fizică, unor tarife orientative pentru accesul la infrastructura operatorilor de rețea* - depinde de realizarea acțiunii nr. 4 ce vizează *colaborarea cu Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice la elaborarea și publicarea Normativelor prevăzute de art. 29, alin. (3) din Legea nr. 159/2016*, realizarea acțiunii nr. 13 privind *revizuirea tarifelor serviciilor auxiliare de interconectare, furnizate la un punct de interconectare* depinde de finalizarea acțiunii nr. 14 - *Proiect de consultare cu industria și specialiștii în domeniu privind stabilirea cerințelor tehnice armonizate în ceea ce privește interconectarea IP, pentru furnizarea serviciului de terminare a apelurilor (VoIP)*, iar realizarea acțiunii nr. 18 - *Elaborarea Deciziei privind impunerea Cerințelor tehnice armonizate la nivel național, asociate interconectării IP precum și a tarifelor revizuite pentru serviciile auxiliare de interconectare, în conformitate cu rezultatele revizuirii analizelor de piață (P1, P2) în 2016* depinde de finalizarea acțiunilor nr. 13 și 14), precum și respectarea anumitor proceduri și termene prevăzute în legislația achizițiilor publice în ceea ce privește serviciile de consultanță necesare pentru realizarea acțiunilor nr. 2, 5 - *Elaborarea deciziei privind stabilirea tarifelor pentru exercitarea dreptului de acces pe proprietatea publică*, 13 și 14.

În plus, o parte dintre aceste proiecte (acțiunea nr. 13, acțiunea nr. 14 și, respectiv, acțiunea nr. 18) depind de finalizarea și de rezultatele analizei piețelor serviciilor de terminare apeluri la puncte fixe, respectiv la puncte mobile, care se află în desfășurare.

În măsura în care rezultatele analizelor piețelor de terminare apeluri la puncte fixe, respectiv mobile vor conduce la necesitatea impunerii obligației de interconectare IP, Autoritatea va organiza un Grup de lucru comun cu reprezentanți ai autorității de reglementare, ai industriei și experți independenți în domeniul telecomunicațiilor, care să aibă drept obiectiv stabilirea celor mai adecvate condiții de interconectare bazată pe tehnologie IP destinate furnizării serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe/mobile în contextul actual al evoluției rețelelor către "all IP".

13. Realizarea mai multor campanii de comunicare a prevederilor Legii nr. 159/2016 privind regimul infrastructurii rețelelor de comunicații electronice către grupurile de public interesate, pe parcursul anului 2017

Propunerea este detaliată astfel: Un respondent solicită devansarea termenului pentru realizarea campaniei de comunicare a prevederilor Legii nr. 159/2016 (acțiunea de la pct. 7 din Planul de acțiuni 2017), realizarea mai multor campanii și direcționarea acestora către entitățile care blochează dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice (autoritățile locale și CNAIR).

Opinia ANCOM: Grupurile de public țintă pe care ANCOM le are în vedere pentru campania de comunicare cu privire la Legea 159/2016 acoperă și propunerile respondentului, iar modalitățile concrete de derulare a campaniei de informare vor fi cele care contribuie în mod eficient la atingerea obiectivelor ANCOM. În ceea ce privește momentul derulării acestei campanii, trebuie precizat că acțiunile de comunicare ale ANCOM pe această temă vor avea obiect doar după emiterea deciziilor privind tarifele (trim. III 2017). Considerăm că termenul propus de ANCOM în proiectul de Plan de Acțiuni pentru anul 2017 este realist și oportun.

III. PROPUNERE DE ELIMINARE DIN PLAN A ACȚIUNII REVIZUIREA REGIMULUI DE AUTORIZARE GENERALĂ PENTRU FURNIZAREA REȚELELOR ȘI A SERVICIILOR DE COMUNICAȚII ELECTRONICE

Proiectul Planului de acțiuni al ANCOM pentru anul 2017 supus consultării publice prevede, în cadrul capitolului "Reglementări servicii de comunicații electronice", acțiunea "Revizuirea regimului de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice", acțiune care a fost demarată în cursul anului 2016 și care vizează aducerea unor modificări și completări Deciziei președintelui ANCOM nr. 987/2012 privind regimul de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice, în scopul armonizării legislației secundare în conformitate cu actualele tehnologii și tendințe inovative din domeniu.

Având însă în vedere faptul că la nivel european este în curs de elaborare un nou cadru de reglementare, respectiv Codul european al comunicațiilor electronice⁹, care va genera o nouă realitate juridică, inclusiv în ceea ce privește regimul de autorizare generală privind furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice, ANCOM consideră că o revizuire a regimului de autorizare generală nu mai este oportună. Astfel, prevederile acestui nou cadru legal european vor trebui transpuse de către statele membre ale Uniunii Europene în legislația națională, ceea ce va presupune ulterior și reluarea procesului de revizuire a regimului de autorizare generală.

În consecință, pentru a evita o revizuire succesivă a aceluiași act normativ într-un interval de timp relativ redus, ANCOM propune eliminarea acestei acțiuni din Planul de acțiuni aferent anului 2017, urmând ca revizuirea regimului de autorizare generală în domeniul comunicațiilor electronice să aibă loc după adoptarea legislației europene și transpunerea acesteia în legislația națională.

---

⁹ Disponibil aici: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposed-directive-establishing-european-electronic-communications-code> .